

Z literatury

W stosunkowo ograniczonej ilości polskich wydawnictw technicznych na temat nowoczesnych technologii w przemyśle drzewnym ciekawą pozycję stanowi wydana w 1970 r., przez PWRiL książka T. Perkitnego i J. Stefaniaka pt. „**Technologia tworzyw drzewnych**”, tom I, s. 414, tabel 71, ryc. 124, cena 40 zł.

Autorzy podjęli trud nie tylko opisanie zagadnień technologicznych, lecz również stworzenia systematyki podziałów, klasyfikacji, ocen itp. — wszystko w zakresie wybranego działu przemysłu drzewnego.

Pierwsza część pracy zawarta w wydanym I tomie proponuje podział i charakterystykę materiałów drzewnych, obejmuje lepszczą stosowane do produkcji tworzyw drzewnych, opisuje prasy hydrauliczne, stosowane do produkcji tych tworzyw oraz technologię produkcji tworzyw drzewnych z tarcicy i forniru.

Układ książki i przyjęta systematyka w poważnym stopniu ułatwiają czytelnikowi przyswojenie wiadomości, co ma szczególne znaczenie ze względu na przeznaczenie jej, jako podręcznika, dla studentów wydziałów technologii drewna.

Opisana szczegółowo technologia i procesy technologiczne produkcji uwzględniają zarówno opisy maszyn i urządzeń, jak i rozliczenie zużycia surowców. Większość porównań opracowanych zostało w formie tabelarycznej łatwej do odczytania. Niesłuszne jest jednak częste pomijanie wielkości bezwzględnych, nie jest bowiem tajemnicą wielkość produkcji poszczególnych wyrobów z drewna, zaś ich poznanie dałoby pogląd o rozmiarze przemysłu.

Pozytywnie należy ocenić włączenie do poszczególnych tematów materiałów ze źródeł zagranicznych wzbo-

gacających treść książki. Wątpliwości budzić może zaliczenie do tworzyw drzewnych również, klejonych z tarcicy, elementów konstrukcyjnych dla budownictwa. Problem ten nie jest jeszcze jednak uregulowany, dlatego też można go traktować dyskusyjnie. Niezależnie od poglądu, czy konstrukcje klejone z desek należy zaliczać do tworzyw drzewnych, czy też nie powinny one znaleźć swego miejsca w pracy T. Perkitnego i J. Stefaniaka, niestety, ciągle zbyt mało uwagi w kraju poświęca się możliwości rozwinięcia tej produkcji. Praktycznie, studenci nie mogą zapoznać się zarówno ze stosowaniem, jak i produkcją klejonych konstrukcji budowlanych mimo, że w krajach rozwiniętych, nawet w dużych ilościach importujących drewno, są one na szeroką skalę stosowane, jako elementy konstrukcji nośnych — belki, podciąg, wsporniki itp. Rozdział ten zasługuje dlatego na szersze uwzględnienie.

Szczególnie szeroko opracowano proces technologiczny produkcji sklejek. Omówiono, poza nielicznymi wyjątkami, szczegółowo każdą operację nawet w różnych układach produkcyjnych. Szkoda jednak, że autorzy omawiając operację korowania pominieli w ogóle stosowane we wszystkich zakładach produkujących sklejkę, wysoko wydajne i niezawodne w eksploatacji korowarki mechaniczne typu „Cambio”, lub „VK”. Przed jeszcze 5—6 laty stosowane korowanie ręczne — dzisiaj w przemyśle sklejek w ogóle nie ma miejsca. Jeszcze bardziej mogą być zmechanizowane ciągi procesu skrawania obwodowego, suszenia i manipulacji forniru. W książce pominięto możliwość manipulacji wstęgi forniru po suszeniu. Takie rozwiązanie znajduje zastosowanie w nowoczesnych fabrykach sklejek.

Słusznie, nieco marginesowo, potraktowano produkcję płyt stolarskich, która w układzie dotychczasowej technologii nie ma perspektyw rozwoju i jest stopniowo ograniczana. Za granicą i w kraju rozwija się jednak poważnie produkcję płyt dla przemysłu meblarskiego w formatach przeznaczonych brutto i netto, które zamiast środka z tarcicy, czy pasków płyt pilśniowych mają rdzeń papierowy typu „plaster miodu”. Płyty takie lekkie i wytrzymałe stosowane są na dużą skalę w przemyśle stolarki budowlanej, jako drzwi płycinowe oraz w produkcji mebli skrzyniowych.

Rozmiar książki, jak również perspektywa ukazania się II tomu, omawiającego technologię pozostałych tworzyw drzewnych dają podstawę do życzenia, aby nie zostały pominięte dwa zagadnienia, interesujące szczególnie w aspekcie starań o utrzymanie odpowiedniej jakości wyrobu i zmniejszenia kosztów jego produkcji, a mianowicie — kontroli procesu produkcyjnego, aparatury i metod, jak również transportu wewnątrz zakładu, pracochłonności i organizacji produkcji. Temat taki mógłby znaleźć się w oddzielnej książce, ale nie powinien być również pominięty w tak obszernej i pożytecznej publikacji interesującej nie tylko studentów, dla których została przeznaczona, lecz również już pracujących inżynierów i techników drzewnictwa.

Jan Lekszycki

„Safety and health in forestry work” — ILO codes of practice, wyd. ILO, Geneva, 1969, s. 165, także francuska wersja językowa — „Sécurité et hygiène dans les travaux forestiers” — recueils de directives pratiques du BIT; wyd. BIT, Genève, 1969, s. 178. **„Bezpieczeństwo i higiena pracy w leśnictwie”.**

W kolejnej swej publikacji Międzynarodowe Biuro Pracy (ILO) zajęło się uporządkowaniem i podaniem zasad

ochrony pracy w leśnictwie. Jest to praca zbiorowa, która powstała w wyniku zaleceń 173 Sesji ILO (1968), w trosce o zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim pracującym w leśnictwie. Przy doborze treści uwzględniano dane światowej statystyki wypadków przy pracach w leśnictwie, a układ książki konsultowano z 6 wybitnymi specjalistami z różnych krajów, w tym i z Polski. Naszym rzeczoznawcą był profesor Kazimierz Czereyski z Instytutu Badawczego Leśnictwa.

Ze wstępu czytelnik dowiaduje się, iż zamiarem wydawcy było wskazanie zagrożeń i podanie ogólnych zasad bezpieczeństwa, zarówno przy typowych pracach leśnych jak też pokazanie zagrożeń mniej powszechnych czy unikalnych, np. prąd elektryczny, materiały wybuchowe. Zamiarem wydawcy było też przedstawienie spraw na tyle uniwersalnie, aby z książki mogli korzystać leśnicy na całym świecie. Wskazując w publikacji na niebezpieczeństwa identyczne lub bardzo podobne w różnych krajach, autorzy pozostawiają właściwym czynnikiem w różnych krajach opracowanie szczegółowych zasad (instrukcji), dostosowanych do ich specyfiki wewnętrznej.

Książka jest więc adresowana głównie do osób odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa prac leśnych, dając im szerokie rozeznanie problemu zagrożeń zawodowych i wskazując ogólnie na możliwości uniknięcia niebezpieczeństw. Lecz dzięki szerokiemu wachlarzowi omawianych zagadnień, książka jest interesującą informacją dla każdego, kto interesuje się zagadnieniami ochrony pracy w leśnictwie. Może ona, mimo ogólnego charakteru, być cenną inspiracją również na niższych szczeblach zarządzania i organizacji pracy w naszych warunkach do leśniczego włączenie.

Poza wstępem, książka zawiera 35 rozdziałów, a niemal w każdym z nich wydzielono jeszcze zagadnienia bardziej